

بررسی ماهیت حقوقی تقسیم اموال مشاع

معصومه جاویدی

کارشناس ارشد رشته حقوق، گرایش حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران،

چکیده

علاقه انسانی نسبت به اشیاء یکی از موضوعات مورد بحث در حقوق است که کاملترین این شکل، مالکیت نسبت به اموال است. این شکل از رابطه همیشه بصورت سنتی - مفروز - نیست بلکه حالت اشاعه نیز در این امر متصور است. براساس قواعد حاکم بر مال مشاع، اگر تصرف صاحبان مال مشاع با دخالت در حق دیگران ملازمه داشته باشد هیچ یک از شریکان نمی توانند بدون اذن دیگری در آن مال تصرف نمایند. زیرا انتشار حق مالکیت شریکان در تمام اجزای مال مشاع باعث می شود تا هر تصرف، تجاوز به حقوق دیگران به حساب آمده و بدون همه آنها ممکن نباشد. پس از حدوث اشاعه مفهوم تقسیم هم مطرح خواهد شد. امری که ماهیت آن در قوانین مورد تصریح قرار نگرفته اما اشاره هایی در کتب فقهی دیده می شود. هرچند در کتب فقها اجماعی در خصوص ماهیت آن وجود ندارد. برخی ماهیت آن را بیع دانسته و برخی منکر بیع بودن آن شده اند. شاید عدم ذکر تعریفی از سوی قانونگذار حاکی از همین اختلاف بین فقها باشد که الهام بخش قانونگذار بوده است. این اختلاف بین حقوقدانان هم قابل مشاهده می باشد. در هر حال در این مختصر با توجه به منابع فقهی و حقوقی در جهت تبیین ماهیت و اقسام و موارد تقسیم تلاش شده است. در اشاعه، مالکیت هر کدام از شرکاء در جزء جزء مال جریان دارد، این مالکیت در تمام اجزاء با تقسیم به مالکیت در بخشی از مال تبدیل می شود و به عبارتی به جای سهام منتشر در مجموع، هر شریک مالک بخش معینی از مال می شود و از سهم مشاعی که در تمام اجزاء دارد صرف نظر می کند تا مالک سهمی مفروز باشد. در این مقاله ماهیت و عمل حقوقی تقسیم مال مشاع را مورد بررسی قرار می دهیم.

واژگان کلیدی: تقسیم، مال مشاع، اشاعه، افراز، شرکا.